Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1830

Vragen van het lid **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de slechte positie van cacaoboeren in de productieketen, waardoor zij ver onder de armoedegrens leven* (ingezonden 9 maart 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 3 april 2015).

Vraag 1
Kent u het artikel «Duurzame én goedkope chocola bestaat dus niet»[1] en de Cacaobarometer 2015?[2]

Antwoord 2
Ja.

Vraag 2
Wat is uw reactie op de Cacaobarometer 2015? Wat vindt u van de conclusie dat cacaoboeren ver onder de armoedegrens leven en dat certificering een «pleister op een kapot systeem» is, onder meer vanwege een oneerlijke verdeling in de cacaoketen?

Antwoord 2
In de Cacaobarometer geven de belangrijkste Europese maatschappelijke organisaties, die betrokken zijn bij een duurzame cacaoproductie, scherp inzicht in de uitdagingen voor de cacaosector. Zij vragen terecht aandacht voor het lage inkomen van de cacaoboeren.
Certificering van cacao is één van de instrumenten die door bedrijven en maatschappelijke organisaties wordt ingezet om de cacaoboeren, hun organisaties en hun leden te organiseren en te professionaliseren. Via certificering krijgen zij toegang tot de markt. Ook vergroot certificering het bewustzijn van consumenten over duurzaamheid.
Voor een hoger inkomen is het belangrijk dat de boeren verder integreren in de keten en dat de keten korter wordt. Daarbij is het van belang dat boeren en boerenorganisaties hun onderhandelingspositie versterken en de eigen productie beter op de markt kunnen afzetten. Duurzaamheidsinitiatieven als

1 Trouw, 6 maart 2015
2 http://www.cocoabarometer.org/Home.html

ah-tk-20142015-1830
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

het Initiatief Duurzame Handel (IDH) en Solidaridad richten zich in hun aanpak ook op deze factoren.

Vraag 3
Op welke manier besteden huidige verduurzamingsinitiatieven, zoals het Initiatief Duurzame Handel (IDH), aandacht aan de genoemde problemen in de Cacaobarometer? Op welke manier zorgen de huidige verduurzamingsinitiatieven er bijvoorbeeld voor dat de baten van certificering daadwerkelijk bij de boeren terecht komen?

Antwoord 3
Verduurzamingsinitiatieven als IDH en Solidaridad zetten zich samen met de cacao-industrie in voor de opschaling van certificering. Zij investeren daarnaast in *farmer field schools*, premies en duurzaamheidsprogramma's gericht op gender, onderwijs, het tegengaan van kinderarbeid en productiviteitsverhoging.
Ook wordt financieringskapitaal beschikbaar gesteld, waarmee cacaoboeren in West-Afrika kunnen investeren in hun plantages en productie. Een voorbeeld is de door IDH en FMO gecreëerde *smallholder financing facility*, die via lokale micro-financieringsbanken leningen beschikbaar stelt voor cacaoboeren.

Vraag 4
Deelt u de mening dat het zorgelijk is dat boeren onvoldoende inkomen hebben, zelfs wanneer de baten van certificering ten goede komen aan de boer? Deelt u de mening dat alleen certificering en opschaling van de productie geen oplossingen zijn voor het voortbestaan van cacaoboeren en een eerlijk inkomen voor deze boeren? Zo ja, welke actie onderneemt u om hier verandering in te brengen?

Antwoord 4
Hoewel de Cacaobarometer geen totaalbeeld van het inkomen van de boer geeft, is de hardnekkige armoedeproblematiek bij veel kleine cacaoboeren schrijnend. Certificering en het vergroten van de productiviteit leveren een bijdrage aan het verhogen van het inkomen van de boeren en vormen daarmee een deel van de oplossing.
Om de productiviteit te kunnen verhogen, is het belangrijk om ook te werken aan de toegang tot land. De hoeveelheid land waarover veel kleine boeren beschikken is op dit moment onvoldoende om uit cacao een leefbaar inkomen te genereren: een inkomen dat uitkomt boven de armoedegrens. Daarom moet een dialoog over de toegang tot meer land georganiseerd worden, samen met NGO's, de private sector en de overheid in producerende landen. Een aantal strategische partnerschappen voor pleiten en beïnvloeden zal hieraan invulling gaan geven.
Voor productieverhoging is het belangrijk om te innoveren en boeren te trainen. Verduurzamingsinitiatieven als IDH en Solidaridad trainen cacaoboeren en investeren daarnaast in de verbeterde toegang tot de dienstensector (waaronder financiering en agrarische inputs) en stimulering van duurzaam ondernemersgedrag.

Vraag 5
Bent u bereid in gesprek te gaan met verduurzamingsinitiatieven en bedrijven over verbeteracties naar aanleiding van de Cacaobarometer en de discussie over prijsmechanismen? Bent u bereid onderzoek te doen naar marktconcentratie in de cacaoketen? Bent u bereid een «leefbaar inkomen calculatie» te verplichten bij verduurzamingsinitiatieven die door de overheid worden gesteund, zoals het IDH? Zo ja, wilt u de Kamer hiervan op de hoogte houden?

Antwoord 5
Ik ben in gesprek met verduurzamingsinitiatieven en bedrijven over de uitdagingen in de cacaosector. In 2010 hebben bedrijven, vakbonden, verduurzamingsinitiatieven, winkelbedrijven en de Nederlandse overheid de intentieverklaring «*Duurzame cacaoconsumptie -en productie*» getekend. Hierin is afgesproken om stapsgewijs te werken aan een volledig duurzame Nederlandse cacaoconsumptie in 2025. Om hieraan vorm te geven is er onder

verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van Economische Zaken regulier overleg met de ondertekenaars van de intentieverklaring. Hierbij is aandacht voor de moeilijke positie van veel cacaoboeren en voor de veranderingen in de internationale cacaoketen, zoals marktconcentratie en samenwerking op duurzaamheidsinitiatieven.
In de barometer wordt ook het belang bevestigd om in internationaal verband de dialoog te blijven voeren over verduurzaming van de cacaoketen en de noodzaak het inkomen van boeren te vergroten. Nederland heeft daartoe verleden jaar de Wereld Cacao Conferentie mede georganiseerd in Amsterdam. Duurzame ketens staan eveneens op de agenda tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016.
Met de verduurzamingsinitiatieven spreek ik regelmatig over leefbaar inkomen, niet alleen in de cacaosector maar ook in andere sectoren. IDH en Solidaridad werken reeds aan de verbetering van productiviteit van cacao boeren en daaruit voortvloeiend een verbeterd leefbaar inkomen. Dit wordt jaarlijks door middel van rapportage van de partners gemeten en in impactstudies geëvalueerd. In aanvulling hierop, heeft het merendeel van de private partners van het IDH zich gecommitteerd aan het Cocoa Action programma van de World Cocoa foundation.Dit programma is een industriebreed programma, dat samen met de overheden van Ghana en Ivoorkust stuurt op verbetering van inkomens van cacao boeren via productiviteitsverbetering en community development.
Concreet is met IDH in de nieuwe subsidiebeschikking afgesproken dat in alle programma's gestuurd gaat worden op het verhogen van het (totaal)huishoudinkomen tot een leefbaar inkomen, met daarbij behorende indicator. In een aantal specifieke sectoren, zoals thee waar de werknemer in loondienst is, werkt IDH al toe naar een leefbaar loon. De voortgang wordt jaarlijks geëvalueerd.